

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/171/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314204215
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8314204215.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobkyne Ing. V. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX/XX, XXX XX C., zast. Advokátskou kanceláriou GOGA a spol., s.r.o., Žriedlová 3, 040 01 Košice, proti žalovanému T. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. č. XX, XXX XX C., o zaplatenie 6.638,78 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 11C 49/2014-29 zo dňa 12. 5. 2014 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol a žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 1.560,07 Eur právnemu zástupcovi JUDr. Františkovi Svatuškovi, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Prvostupňový súd okrem iného svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vznik zmluvy o pôžičke predpokladá nielen dohodu zmluvných strán, ale aj skutočné odovzdanie predmetu pôžičky dlžníkovi. Až reálne odovzdanie predmetu pôžičky zakladá právny vzťah zmluvných strán. Zmluva o pôžičke je tzv. reálnym kontraktom, kedy sa okrem samotného uzatvorenia zmluvy o pôžičke vyžaduje aj ďalší úkon, t.j. odovzdanie predmetu pôžičky dlžníkovi. A až splnením uvedených podmienok vzniká dlžníkovi záväzok vrátiť veriteľovi pôžičku, teda vrátiť to, čo mu bolo zo strany veriteľa požičané.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.06.2012, sp. zn. 3Cdo/325/2009 v odôvodnení konštatoval, že pre posúdenie otázky platnosti zmluvy o pôžičke je rozhodujúcim zistenie, či došlo k odovzdaniu predmetu pôžičky dlžníkovi - žalobkyni, pretože k zmluve o pôžičke podľa § 657 OZ nedochádza len na základe dohody zmluvných strán, ale až skutočným odovzdaním predmetu pôžičky dlžníkovi. Ďalej bolo v tomto rozhodnutí uvedené, že ak k odovzdaniu peňazí dlžníčke nedošlo, z dôvodu ktorého, nemožno zmluvu o pôžičke uzatvorenú medzi účastníkmi konania považovať za platnú (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/325/2009 zo dňa 30.06.2012).

V predmetnom konaní nebolo medzi účastníkmi sporné, že zmluva o pôžičke uzavretá bola a došlo aj k reálnemu odovzdaniu peňazí, a to sumy 19.916,35 eur /600.000,-Sk/. Túto sumu žalovaný na pojednávaní pred súdom uznal, rovnako ako uznal sumu 200.000,-Sk, teda celkovo uznal sumu 26.555,13 eur. Predmetom konania tak ostala čiastka 6.638,78 eur s príslušenstvom.

V danom prípade súd žalobu zamietol, nakoľko žalobkyňa ani po vykonanom dokazovaní a jeho ukončení neunesla svoje dôkazné bremeno (či už výpoveďou žalovaného a ani listinnými dôkazmi) a nepreukázala svoje tvrdenia, že došlo k reálnemu odovzdaniu peňazí vo výške 6.638,78 eur. Zároveň súd nemal za preukázané, že by medzi účastníkmi bola dohodnutá nejaká odplata za užívanie peňažnej istiny vo forme úroku, keďže pri peňažnej pôžičke účastníci zmluvy môžu dohodnúť úroky obvykle určitým percentom stanoveným za príslušnú dobu. Ak účastníci v zmluve o peňažnej pôžičke nedohodnú úroky (ani dodatočne do splatnosti istiny), veriteľ má právo iba na vrátenie istiny, t.j. sumy požičaných peňazí. Žalobkyňa nepreukázala, že medzi účastníkmi bol dohodnutý úrok, teda že by uplatňovaná suma mohla predstavovať odplatu sa poskytnutú pôžičku.

Nakoľko v danom prípade k reálnemu odovzdaniu peňazí vo zvyšnej časti, t.j. v sume 6.638,78 eur žalovanému nedošlo, nebola splnená podmienka odovzdania predmetu pôžičky, preto súd žalobu v tejto časti zamietol. Súd rovnako nemal za preukázané, že by suma 6.638,78 eur predstavovala odplatu za poskytnutie pôžičky, nakoľko v zmluve o pôžičke nebola dohodnutá žiadna odplata vo forme úroku.

Nakoľko súd žalobu zamietol, nepriznal žalobkyni ani úrok z omeškania.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa, ktorá navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa alebo aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 6.638,78 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 33.193,91 Eur od 15. 6. 2009 do zaplatenia.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok je správny.

Podľa § 657 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Nad rámec odôvodnenia prvostupňového súdu odvolací súd poznamenáva:

Podstatnou odvolacou námietkou žalobcu je nesprávne vyhodnotenie dôkazu, a to pokladničného príjmového dokladu.

Odvolací súd v tomto smere poukazuje na konštatovanie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k problematike hodnotenia dôkazov cit.: „Hodnotenie dôkazov totiž môže robiť len súd, ktorý ich vykonal. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Medzi skutočnosťami, ktoré boli účastníkmi tvrdené a ktoré boli predmetom dokazovania musí sudca už od začiatku dokazovania rozlíšiť tie, ktoré sú vôbec pre spor rozhodné. Z týchto rozhodných skutočností potom

môže vylúčiť tie, o ktorých medzi účastníkmi nebol spor. Podstatou zistenia skutkového stavu veci je teda úsudok sudcu o tom, ktoré z rozhodných a sporných skutočností sú pravdivé, t. j. ktoré z nich bude považovať za preukázané poznatkami získanými vykonaním jednotlivých dôkazov. Zákon nepredpisuje a ani dobre nemôže predpisovať pravidlá, z ktorých by malo vychádzať ako hodnotenie jednotlivých dôkazov, tak hodnotenie ich vzájomnej súvislosti. Je tomu tak preto, že hodnotenie dôkazov je zložitý myšlienkový proces, ktorého podstatou sú jednak čiastkové, jednak komplexné závery sudcu o vierohodnosti poznatkov získaných vykonaním dôkazov, ktoré sú potom podkladom pre záver o tom, ktoré skutočnosti účastníkmi tvrdené má súd za preukázané a ktoré tak tvoria zistený skutkový stav. Základom hodnotiaceho postupu sudcu by okrem ľudských a odborných skúseností mali byť pravidlá logického myslenia, ktoré tradičná logika formuluje do základných logických zásad. Ide o zásadu totožnosti, ktorá vyžaduje, aby sa v určitej úvahe zachovával rovnaký význam použitých výrazov, zásadu vylúčeného sporu, ktorá vyžaduje, že v tom istom čase a za tých istých podmienok nemôže zároveň platiť nejaké tvrdenie a jeho protiklad, zásadu vylúčenia tretieho, podľa ktorej z dvoch protikladných tvrdení musí byť jedno pravdivé, a zásadu dostatočného dôvodu, ktorá vyžaduje, aby každé pravdivé tvrdenie bolo dostatočne odôvodnené.

Vierohodnosť určitého poznatku získaného vykonaním konkrétneho dôkazu a teda aj jeho význam z hľadiska dôkazu pravdivosti či nepravdivosti skutkových tvrdení, súd hodnotí jednak izolovane, jednak v porovnaní s poznatkami získanými vykonaním všetkých zostávajúcich dôkazov. V prvom prípade ide o posúdenie vierohodnosti poznatku z hľadiska druhu dôkazného prostriedku a spôsobu, akým sa podľa zákona dôkaz vykonáva.“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6MCdo 1/2010).

Sporové konanie je ovládané zásadou prejednávavou, ktorá spočíva v tom, že tvrdené skutočnosti a navrhovanie dôkazov je zásadne vecou účastníkov konania. Z uvedeného vyplýva, že účastník konania má nielen povinnosť tvrdenia, ale aj povinnosť dôkaznú.

Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie za predpokladu, že ním tvrdené skutočnosti neboli preukázané, nepriaznivé dôsledky v tom smere, že bude rozhodnuté v jeho neprospech z dôvodu neunesenia dôkazného bremena. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu vydať rozhodnutie v prípadoch, kde je určitá sporná skutočnosť pre rozhodnutie významná a určujúca, avšak nebola dokázaná. Ide o prípady, kedy výsledok procesu dokazovania neumožnil prijať súdu záver o pravdivosti, avšak ani o nepravdivosti tvrdenia. Za tohto stavu musí súd rozhodnúť v neprospech účastníka, v koho záujme bolo podľa hmotného práva preukázať tvrdenú skutočnosť.

Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zaplatenia sumy 33 193,92 Eur (1 000 000,-Sk) titulom zmluvy o pôžičke. Žalovaný poskytnutie peňažných prostriedkov v časti prevyšujúcej 600 000,-Sk zo strany žalobkyne odmietol argumentujúc, že žiadne iné peňažné prostriedky neprevzal. Uznan svoj dlh voči žalobkyňi vo výške 26 555,13 Eur (800 000,-Sk).

Odvolací súd cituje zo žaloby: „Na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 1.2.2008 uzavretej medzi navrhovateľkou ako veriteľom a odporcom ako dlžníkom, poskytla navrhovateľka (pozn. odvolacieho súdu žalobkyňa) odporcovi (pozn. odvolacieho súdu žalovanému) pôžičku vo výške 1 000 000,-Sk, t.j. 33 193,92 Eur. Prevzatie uvedenej sumy odporca potvrdil podpisom príjmového pokladničného dokladu č. 1/08 zo dňa 1.2.2008.“ (č. I. 2 pripojeného spisu 11C 177/2013).

Zo zmluvy o pôžičke zo dňa 1.2.2008 vyplýva cit: „Dnešného dňa T. M. (pozn. odvolacieho súdu žalovaný) vyhlásil, že dňa 1.2.2008 prevzal od Ing. V. O. pôžičku vo výške 1 000 000,-Sk, slovom jeden milión korún.“ (čl. 4 pripojeného spisu 11C 177/2013).

Z príjmového pokladničného dokladu vyplýva prijatie 1 000 000,-Sk od Ing. V. O. dňa 1.2.2008 (čl. 5 pripojeného spisu 11C 177/2013).

Na pojednávaní zo dňa 7.10.2013 žalobkyňa vyššie uvedené ňou tvrdené skutočnosti na preukázanie svojho nároku spochybnila cit.: „Ja trvám na žalobe. Zmluvu napísal pán M. (pozn. odvolacieho súdu žalovaný). Chcem uviesť, že žalovanému som peniaze požičala skôr. Od 3.10.2007 mal peniaze všetky, t.j. vo výške milión korún. Peniaze som mu dávala po čiastkach. Ja bez pána M. (pozn. odvolacieho súdu žalovaný) som nenapísala ani čiarku. Ja som mu požičala najprv na auto, na leasing, a to 2.5.2007, dala som mu 45 000,-Sk.“

Zmluva o pôžičke je reálnou zmluvou, teda vyžaduje sa nielen vznik zmluvného konsenzu (dohody strán o tom, že medzi nimi bude vzťah z pôžičky), ale aj odovzdanie (prenechanie) vecí veriteľom dlžníkovi. K prenechaniu môže dôjsť buď priamo (z ruky do ruky) alebo nepriamo (napr. bezhotovostným prevodom, prípadne formou poukážky a pod., porov. uznesenie NS SR 1Cdo 78/2010, rozsudok NS SR 5Cdo 238/2010, podrobne aj T., I. Občiansky zákonník 2. Veľký komentár. Bratislava: Eurokódex 2011, s. 1968 a nasl.).

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že peňažné prostriedky vo výške 33 193,92 Eur (1 000 000,-Sk) neboli odovzdané žalovanému pri spísaní zmluvy o pôžičke. Uvedenú skutočnosť konštatuje samotná žalobkyňa, ktorá svojou výpoveďou spochybnila všetky ňou predložené dôkazy. Na uzavretie zmluvy o pôžičke je nevyhnutné reálne odovzdanie peňažných prostriedkov, keďže ide o reálny kontrakt.

Ani samotný žalovaný, ani odvolací súd nevyhlásili, že by medzi účastníkmi neboli obchodné vzťahy. Samotný žalovaný uznal prevzatie peňažných prostriedkov vo výške 600 000,-Sk a uznal dlh i vo výške 200 000,-Sk ako úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov.

Žalovaný však spochybnil, že by od žalobkyne prevzal ďalšie peňažné prostriedky. Žalobkyňa síce súdu predložila dôkazy, ktoré majú preukazovať reálne odovzdanie poskytnutých prostriedkov vo výške 1 000 000,-Sk titulom zmluvy o pôžičke zo dňa 1.2.2008, čo sa, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, samotného výsluchu žalobkyne, ukázalo ako nepravdivé.

Z vykonaného dokazovania teda zreteľne vyplynulo, že v prerokovanej veci žalobkyňa žalovanému v deň podpisu zmluvy o pôžičke (1.2.2008) tvrdenú hotovosť 1 000.000 Sk neodovzdala. Tým však nie je splnený predpoklad reálneho odovzdania (prenechania) predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi, tak ako bolo žalobkyňou tvrdené. Žalovanému tak nemohla vzniknúť ani povinnosť zaplatiť sumu prevyšujúcu 26 555,13 Eur (800 000,-Sk), keďže ju podľa zisteného skutkového stavu vôbec neprijal.

Žalobkyňa v podanom odvolaní zdôrazňuje význam príjmového pokladničného dokladu, ktorý má preukazovať, že k odovzdaniu peňažných prostriedkov skutočne došlo dňa 1.2.2008, no samotná ho svojou výpoveďou v konaní spochybnila, keďže tvrdila, že k odovzdaniu peňažných prostriedkov malo dôjsť čiastkovo a v iných termínoch, najneskôr do 3.10.2007.

Odvolací súd preto zastáva názor, že žaloba žalobkyne tak, ako bola skutkovo vymedzená, nie je dôvodná. Rozhodným je v danom prípade to, že prenechanie peňažných prostriedkov žalobkyňa nepreukázala, keďže ňou predložené dôkazy spochybnila samotnou svojou výpoveďou. Prevzatie peňažných prostriedkov žalovaný spôsobom tvrdených žalobkyňou (čiastkové poskytovanie peňažných prostriedkov najneskôr do 3.10.2007) žalovaný nad žalovanú sumu 26 555,13 Eur (800 000,-Sk) poprel. O odovzdaní peňažných prostriedkov spôsobom ňou neskôr tvrdeným (čiastkovo) nepredložila žiadne dôkazy.

Pokiaľ ide o úrok z omeškania odvolací súd poukazuje na nezrovnalosti, ktoré v konaní medzi tvrdeniami účastníkov konania vyvstali, rovnako tak na samotné protichodné argumenty žalobkyne. Žalobkyňa sprvoti uvádzala, že pôžičku vo výške 33 193,92 Eur (1000 000,-Sk) žalovanému poskytla dňa 1.2.2008, kedy malo dôjsť k reálnemu odovzdaniu peňažných prostriedkov. Neskôr však tvrdila, že peňažné prostriedky poskytla žalovanému skôr, a to najneskôr dňa 3.10.2007. Uvedené indikuje záver o nesprávnom vedení účtovníctva na strany žalobkyne. Navyiac odvolaciemu súdu neušlo pozornosť, že z

prísomnej zmluvy o pôžičke nevyplýva, že by mali byť peniaze poskytnuté za úrok. Uvedenú skutočnosť ani samotná žalobkyňa netvrdila, keďže zotrvala na závere, aj keď podľa názoru odvolacieho súdu nepreukázanom vykonaným dokazovaním, že žalovanému poskytla 33 193,92 Eur (1000 000,-Sk) a uvedenú sumu podanou žalobou žiada vrátiť. Naopak žalovaný v konaní tvrdil, že mu žalobkyňa nikdy nedala 33 193,92 Eur (1 000 000,-Sk) v hotovosti, dávala mu peniaze čiastkovo, a to do sumy 19 916,35 Eur (600 000,-Sk), zvyšné peniaze mali byť výnos z obchodu. Preto žalovaný uznal dlh vo výške 26 555,13 Eur (800 000,-Sk) (čl. 83 pripojeného spisu). Javí sa, že by medzi účastníkmi mohlo ísť o dohodu o úroku, ktorá však nebola v konaní zo strany účastníkov konania ani tvrdená ani preukázaná, najmä pokiaľ ide o povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť žalovanej. Žalobkyňa na pojednávaní dňa 7.10.2013 položila žalovanému otázku, či sa dohodla so žalovaným, že žalovaný bude investovať peniaze do podnikania a zisk pre žalobkyňu bude 20% ročne a žalovaný uviedol cit: „Nie. Zmluva nebola formulovaná v tom duchu.“ Všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne indikujú záver o konaní priechiacom sa dobrým mravom, preto odvolací súd považuje za dôvodné žalobkyňu nepriznať úroky z omeškania, keďže nad vecou samou vznikli otázky, ktoré sa v priebehu vykonaného dokazovanie nepodarilo odstrániť, naopak samotná žalobkyňa spochybnila svoje tvrdenia uvedené v žalobe. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že ide o výkon práv a povinností v rozpore s dobrými mravmi, odoprie poskytnúť ochranu uplatnenému nároku bez toho, aby sa tým niečo, okrem predmetného obmedzenia, menilo na vlastnej existencii tohto práva. Ust. § 3 ods. 1 OZ je potrebné v danom prípade vnímať ako spravodlivé vyrovnávacie meradlo pri vyhodnotení konkrétnych okolností prípadu.

Dôkazná povinnosť pri odovzdaní peňažných prostriedkov titulom zmluvy o pôžičke zaťažuje žalobkyňu. Ako bolo vyššie uvedené výsledok procesu dokazovania neumožnil prijať súdu záver o pravdivosti, avšak ani o nepravdivosti tvrdenia žalobkyne. Za tohto stavu prvostupňový súd správne rozhodol v neprospech účastníka, v jeho záujme bolo podľa hmotného práva preukázať tvrdenú skutočnosť. V danom prípade je dôkazná núdzba na strane žalobkyne a spočíva v nepreukázaní odovzdania peňažných prostriedkov žalovanému.

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok ako správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Žalobkyňa bola v odvolacom konaní neúspešná a tomu zodpovedá i výrok o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.